

DO TRZECH RAZY SZTUKA

- *Zemsta* -

Zapraszam na krótką powtórkę z lektury pt. „Zemsta” Aleksandra Fredry.
Oto trzy łatwe zadania:

1. Który z niżej wymienionych jest wątkiem głównym utworu, a które są wątkami pobocznymi?:

A - miłość Klary i Wacława

B - plany matrymonialne Cześnika

C - intryga Podstoliny

D - spór między Cześnikiem i Rejentem

E - perypetie Papkina

Wątek główny „Zemsty” to:

Wątki poboczne utworu to:

2. Kto jest kim w powieści? Połącz imiona z właściwym opisem:

Cześnik -

Rejent -

Klara -

Papkin -

Podstolina -

Dyndalski -

.....- zamożna młoda panna, bratanica Cześnika. Zakochana w Wacławie, jednocześnie adorowana przez Papkina. Roztropna i inteligentna, lubiana przez wszystkich.

..... - niemłoda lecz wciąż urodziwa wdowa po trzech mężach, opiekuje się młodziutką krewną. Jej cel to bogato wyjść za mąż. Niezbyt mądra, ale sprytna i operatywna. Chciwa egoistka.

..... - Raptusiewicz, sąsiad Milczka. Stryj i opiekun młodej pannicy. Zubożały stary kawaler. Typ szlachcica – sarmaty, gwałtowny w obejściu, o cholerycznym usposobieniu, łatwo wpada w gniew, ale równie szybko się uspokaja. Szczery i prostolinijny, nieśmiały wobec kobiet.

..... - ubogi szlachcic, lojalny i zaufany sługa Raptusiewicza, niezbyt wprawny w posługiwaniu się piórem. Z usposobienia powolny, wręcz flegmatyczny, stanowi ostry kontrast ze swoim panem.

..... - zubożały szlachcic, rezydent na dworze Raptusiewicza. Podstarzały kawaler ze skłonnością do hazardu, przez co roztrwonił swój majątek. Obyty towarzysko i błyskotliwy w wymowie, jest mistrzem opowiadania kłamstw, głównie na swój temat. Chwalipięta podszyty tchórzem, nieco sentymentalny bawidamek, naiwny i przekupny.

..... - Milczek, sąsiad Raptusiewicza. Zamożny wdowiec, ojciec Wacława. Z natury flegmatyczny, skryty i opanowany. Cechuje go fałszywa pobożność. Obłudny intrygant pozbawiony skrupułów w dążeniu do celu. Napędza go nienawiść do sąsiada i chęć pomnożenia majątku, choćby za cenę szczęścia własnego syna.

3. Nieodrodną cechą komedii jest komizm. W *Zemście* można wyróżnić trzy jego rodzaje. Połącz prawidłowo ich opisy i przykłady:

- **komizm sytuacyjny** -

- **komizm postaci** -

- **komizm językowy** -

..... - Przejawia się w sposobie zachowania przedstawionych osób, wynikającego z ich cech charakterów i usposobienia. Cechy te zostały przerysowane, wyolbrzymione do karykatury. W przypadku głównych bohaterów o humorze decyduje kontrastowość ich charakterów (podkreślona odpowiednimi nazwiskami: Milczek i Raptusiewicz); w przypadku Papkina – kontrast między jego słowami i czynami.

..... - W tym wypadku efekt komiczny został osiągnięty przez humorystyczne sytuacje i wydarzenia, w których biorą udział bohaterowie, np.:

- Papkin w roli posłańca u Rejenta. Próbuje ukazać swoją wyższość, pogardzając gościnnością, jest pewny siebie, niegrzeczny. Jednak jego zuchwałość pod

wpływem stanowczych, groźnych słów Rejenta zdecydowanie maleje. Zastraszony chwali to, z czego wcześniej się naśmiewał

- próba zredagowania listu przez Cześnika (w imieniu Klary do Wacława). Sytuacja jest komiczna, gdyż ujawnia ograniczone umiejętności literackie Cześnika. Nieustanne wprowadzanie zwrotu „*mocium panie*” sprawia, że list staje się bezsensowny,
- lęk Papkina o własne życie, spowodowany domniemanym otruciem go przez Rejenta. Bohater przekonany o rychłym końcu swego życia spisuje testament, w którym obdziela znajomych „majątkiem” (gitara, kolekcja motyli, długie).
- Rejent próbujący wymusić na robotnikach zeznania, które oskarżyłyby Cześnika o napad na bezbronnych murarzy. Komizm ujawnia się poprzez skonstrastowanie tego, co mówi Rejent z sytuacją rzeczywistą, która miała miejsce przy murze,

..... - To humor wynikający ze sformułowań, powiedzonek, sposobu wypowiadania się postaci, wykorzystuje kontrast między treścią a okolicznościami wypowiedzenia. Każdej postaci odpowiada zróżnicowane stylistycznie słownictwo, które określa jej cechy, np.:

- Cześnik posługuje się językiem niewykształconej szlachty, wtrąca swoje ulubione powiedzonko „*mocium panie*”, jest nieporadny w wyrażaniu myśli, bezpośrednio ujawnia swe zamiary, nie stosuje kamuflażu (o murze – „*zburzę, zniszczę, aż do ziemi*”).
- Rejent stosuje w wypowiedziach zwroty łacińskie, co sugeruje, iż jest on człowiekiem bardziej wykształconym niż Cześnik. Jego styl bywa często patetyczny, przez co wypowiedzi stają się bardziej wiarygodne, a w sporach wydaje się być przekonujący. Ulubionym chwytem stylistycznym bohatera jest częste przywoływanie zwrotu „*Niech się dzieje wola nieba, / Z nią się zawsze zgadzać trzeba*”.
- Niezwykle barwny jest styl językowy Papkina. Obfituje on w liczne epitety, wyszukane zwroty, neologizmy językowe („*O, królowo wszechpiękności! Ornamencie człowieczeństwa! Powiedz: „W ogień skacz Papkinie” / A twój Papkin w ogniu zginie*”). Całość jego wypowiedzi służy podkreśleniu wyjątkowości bohatera, ukazaniu jego zalet.

Mam nadzieję, że taka mini- powtórka z Zemsty okaże się przydatna

justyna jarek